

Ekostroj (C-61/23)

Datum rozhodnutí: 21. listopadu 2024

Závěr: Požadavek přiměřenosti brání systému sankcí, který stanoví uložení pokuty nebo peněžité sankce v paušální výši za všechna porušení pravidel týkajících se povinnosti předem uhradit mýtné za využití silniční infrastruktury, bez ohledu na jejich povahu a závažnost, a to i v případě, že tento systém umožňuje zprostit se správněprávní odpovědnosti zaplacením „kompenzačního poplatku“ v paušální výši.

Skutkové okolnosti: Dne 18. ledna 2022 byl na dálnici, jež je součástí zpoplatněné silniční sítě v Bulharsku, zjištěn provoz těžkého nákladního vozidla s maximální technicky přípustnou hmotností 44 tun, spadajícího do kategorie EURO III, s pěti nápravami, které patřilo společnosti Ekostroj. Podle článku 27 sazebníku poplatků činí výše poplatku za vozidlo tohoto typu 0,16 BGN/km. API uvedla, že skutečné technické vlastnosti kontrolovaného vozidla neodpovídají vlastnostem, které uvedla společnost Ekostroj ve svém prohlášení o mýtném, a sice vozidlo vybavené pouze dvěma nápravami, za něž poplatek činí 0,08 BGN/km, a poté konstatovala porušení čl. 102 odst. 2 ZDP. Prostřednictvím elektronického záznamu uložila API na základě čl. 187a odst. 2 bodu 3 ZDP ve spojení s čl. 179 odst. 3b tohoto zákona společnosti Ekostroj peněžitou sankci ve výši 2 500 BGN. API od této společnosti rovněž požadovala úhradu silničního poplatku ve výši 167 BGN na základě čl. 10b odst. 5 ZP z důvodu nemožnosti určit vzdálenost, kterou vozidlo skutečně ujele. V témže záznamu však bylo uvedeno, že společnost Ekostroj se může podle čl. 10 odst. 2 ZP zprostit povinnosti k úhradě peněžité sankce a silničního poplatku zaplacením kompenzačního silničního poplatku ve výši 750 BGN ve lhůtě čtrnácti dnů od obdržení elektronického záznamu.

Právní stránka: V souladu s požadavky směrnice 1999/62 uvedenými zejména v jejích člancích 7 až 7k byl systém pro výběr mýtného dotčený ve věci v původním řízení navržen tak, aby podíl uživatelů na údržbě infrastruktury byl úměrný jejímu využívání a byla zohledněna emisní třída použitého vozidla. Nemožnost upravit pokuty nebo peněžité sankce podle závažnosti porušení předpisů přitom může odporovat této zásadě

podílu. S výhradou ověření předkládajícím soudem tedy systém sankcí dotčený ve věci v původním řízení nestanoví žádnou možnost individualizace sankce vnitrostátními soudy. Za těchto podmínek se uložení pokuty nebo peněžité sankce v paušální výši za jakékoli porušení určitých zákonem stanovených povinností bez úpravy výše uvedené pokuty nebo peněžité sankce v závislosti na závažnosti protiprávního jednání, jak jej stanoví systém sankcí dotčený ve věci v původním řízení, jeví jako nepřiměřené vzhledem k cílům stanoveným unijní právní úpravou. Okolnost, že v projednávaném případě vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení stanoví možnost zprostit se správněprávní odpovědnosti zaplacením „kompenzačního poplatku“, nemůže změnit závěr, že taková vnitrostátní právní úprava je v rozporu s unijním právem. Tento „kompenzační poplatek“ je totiž stanoven jako paušální částka ve výši 750 BGN, je-li vozidlem těžké nákladní vozidlo s maximální technicky přípustnou hmotností vyšší než 12 tun s nejméně čtyřmi nápravami, a tato částka se ani nezdá být upravitelná v závislosti na závažnosti porušení předpisů, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

Související judikatura: Rozsudek ze dne 22. března 2017, Euro-Team a Spirál-Gép, C-497/15 a C-498/15, EU:C:2017:229.

Relevantní právní úprava: Článek 9a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/62/ES o výběru poplatků za užívání určitých pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly.

Tusnia (C-725/23)

Datum rozhodnutí: 12. prosince 2024

Závěr: Pojem „splatná částka“ zahrnuje vedle částky, kterou je dlužník povinen zaplatit za hlavní plnění poskytnuté věřitelem v rámci plnění mezi nimi uzavřené smlouvy, také částky, které se dlužník touto smlouvou zavázal věřiteli proplatit z titulu nákladů, které jsou s plněním této smlouvy spojeny a které nesl věřitel.

Skutkové okolnosti: Dne 3. července 2019 uzavřeli účastníci původního řízení smlouvu o nájmu prostoru sloužícího podnikání nacházejícího se v Polsku, a to na dobu neurčitou. V této smlouvě se R. W. zavázal platit

společnosti M. nájemné navýšené o daň z přidané hodnoty; náklady na služby (teplo, plyn, elektřinu atd.) a ostatní náklady, které nese pronajímatel v souvislosti s poskytováním těchto služeb, a měsíční pevnou částku odpovídající jeho účasti na poplatcích, výdajích a nákladech spojených s nemovitostí, zejména společné náklady v rámci nemovitosti a obecní daně. Dne 13. září 2019 byl ke smlouvě uzavřen dodatek, kterým byl předmět smlouvy rozšířen o další prostor sloužící podnikání. Dopisem ze dne 28. května 2020 společnost M. smlouvu o nájmu s R. W. vypověděla bez výpovědní doby.

Právní stránka: Z článku 1 odst. 1 směrnice 2011/7 ve spojení s bodem 3 jejího odůvodnění vyplývá, že jejím cílem je nejen odrazovat od opožděných plateb tím, že zabrání tomu, aby byly finančně zajímavé pro dlužníka z důvodu nízké úrovně nebo neexistence úroků účtovaných v takové situaci, ale také účinně chránit věřitele před takovými opožděnými platbami tím, že mu zajistí co možná nejúplnější náhradu nákladů spojených s vymáháním, které vynaložil. Bod 19 odůvodnění této směrnice v tomto ohledu uvádí, že náklady spojené s vymáháním by měly zahrnovat rovněž náklady spojené s vymáháním administrativních nákladů a náhradu za interní náklady vzniklé v důsledku opožděné platby a že náhrada ve formě pevné částky by měla omezit administrativní a interní náklady spojené s vymáháním. Kdyby byl pojem „splatná částka“ uvedený v čl. 2 bodě 8 směrnice 2011/7 vykládán v tom smyslu, že se týká pouze částky k úhradě za hlavní plnění dle smlouvy, pak by z tohoto pohledu šlo o neoprávněné omezení rozsahu působnosti této směrnice a věřitel by byl vystaven škodlivým důsledkům opožděných plateb v případě ostatních částek, které podle téže smlouvy jdou k tíži dlužníka. Takový výklad by byl v rozporu s cílem spočívajícím v odrazování dlužníků od opožděných plateb, jak tento cíl vyplývá z čl. 1 odst. 1 směrnice 2011/7 ve spojení s bodem 19 jejího odůvodnění.

Související judikatura: Rozsudky ze dne 20. října 2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806; ze dne 1. prosince 2022, DOMUS-Software, C-370/21, EU:C:2022:947, a ze dne 1. prosince 2022, X (Dodávky zdravotnického vybavení), C-419/21, EU:C:2022:948.

Relevantní právní úprava: Článek 2 bod 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/7/EU o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích.

Tudmur (spojené věci C-185/24 a C-189/24)

Datum rozhodnutí: 19. prosince 2024

Závěr: *Existence systémových nedostatků, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, v členském státě určeném jako příslušný, nemůže být konstatována na základě samotného důvodu, že tento členský stát jednostranně pozastavil přebírání těchto žadatelů a jejich přijímání zpět.*

Skutkové okolnosti: RL a QS jsou syrští státní příslušníci. První z nich podal v Německu žádost o azyl dne 30. prosince 2021 a druhý dne 15. února 2022. Na základě informací obsažených v databázi Eurodac bylo ale zjištěno, že státem příslušným k posouzení obou žádostí o azyl je Italská republika. Spolkový úřad pro migraci a uprchlíky, Německo, proto požádal Italskou republiku o převzetí RL a QS. Tato žádost zůstala bez odpovědi. Následně spolkový úřad rozhodnutími ze dne 31. března a 19. dubna 2022 žádosti o azyl RL a QS odmítl jako nepřipustné na základě § 29 odst. 1 bodu 1 písm. a) zákona o azylu ve znění zákona ze dne 19. prosince 2023 s odůvodněním, že k posouzení jejich žádostí o azyl je příslušná Italská republika. Nařídil rovněž vyhoštění těchto žadatelů do Itálie.

Právní stránka: Členský stát určený jako příslušný na základě kritérií stanovených v kapitole III nařízení Dublin III se nemůže pouhým jednostranným oznámením zbavit odpovědnosti, kterou na něj toto nařízení klade, protože taková možnost by vedla k nerespektování těchto kritérií a mohla by takto ohrozit řádné fungování systému zavedeného tímto nařízením. Pokud by se dále mělo vycházet z toho, že z takového jednostranného oznámení lze vyvodit existenci systémových nedostatků, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů, způsobujících vážné riziko nelidského či ponižujícího zacházení, a to tak, že brání veškerému přemisťování žadatelů o mezinárodní ochranu do příslušného členského státu a vedou k tomu, že namísto tohoto členského státu se stává příslušným členský stát druhotného přesunu, mohlo by to povzbuzovat k takovým přesunům nabádáním žadatelů, aby ve své migrační cestě pokračovali do dalšího členského státu, který by jim patrně nabídl příznivější podmínky. Skutečnost, že členský stát určený jako příslušný na základě kritérií stanovených

v kapitole III nařízení Dublin III jednostranně pozastavil přebírání žadatelů o mezinárodní ochranu a jejich přijímání zpět, tedy sama o sobě nemůže být důvodem pro konstatování podle čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce tohoto nařízení, že dochází k systémovým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu v tomto členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny. I v takovém případě je tedy na soudu, který rozhoduje o oprávněném prostředku proti rozhodnutí o přemístění, aby existenci takových systémových nedostatků a rizika nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny posoudil.

Související judikatura: Rozsudky ze dne 19. března 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, a ze dne 30. listopadu 2023, Ministero dell'Interno a další (Společný informační leták – Nepřímé navrácení), C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 a C-328/21, EU:C:2023:934, ze dne 21. prosince 2011, N. S. a další, C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865.

Relevantní právní úprava: Článek 3 odst. 2 druhý pododstavec nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států.

Caisse d'allocations familiales des Hauts-de-Seine (C-664/23)

Datum rozhodnutí: 19. prosince 2024

Závěr: *Právo EU brání právní úpravě členského státu, podle níž se pro účely určení nároků na dávky sociálního zabezpečení státního příslušníka třetí země, který je držitelem jednotného povolení, zohledňují jin vyživované děti narozené ve třetí zemi pouze tehdy, když doloží jejich oprávněný vstup na území tohoto členského státu.*

Skutkové okolnosti: Dne 1. dubna 2014 arménský státní příslušník TX, jenž je držitelem pobytové karty „soukromý a rodinný život“, která jej opravňuje k výkonu práce ve Francii, požádal CAF o přiznání rodinných dávek na své tři děti, z nichž dvě, narozené mimo francouzské území, vstoupily na toto území neoprávněně. Při určení jeho práv CAF odmítla zohlednit jeho dvě děti narozené v zahraničí, jelikož vstoupily na francouzské území neoprávněně. Vzhledem k tomu, že

toto odmítnutí potvrdila smírčí odvolací komise CAF, podal TX žalobu k Soudu pro věci sociálního zabezpečení v Nanterre, Francie.

Právní stránka: Podle čl. 12 odst. 2 písm. b) prvního pododstavce směrnice 2011/98 mohou členské státy omezit právo na rovné zacházení v oblasti sociálních dávek, s výjimkou těch pracovníků ze třetích zemí, kteří jsou již zaměstnaní nebo byli zaměstnaní po dobu nejméně šesti měsíců a jsou zaregistrováni jako nezaměstnaní. Členské státy mohou kromě toho podle čl. 12 odst. 2 písm. b) druhého pododstavce této směrnice rozhodnout, že se toto právo nepoužije na státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou oprávněni pracovat na území členského státu po dobu nejvýše šesti měsíců, státní příslušníky třetích zemí, kteří byli přijati za účelem studia, nebo na státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou oprávněni k výkonu práce na základě víza. Z toho vyplývá, že kromě takto taxativně vyjmenovaných situací, ve kterých se členské státy mohou odchýlit od rovného zacházení se státními příslušníky třetích zemí, kteří jsou držiteli jednotného povolení, a tuzemskými státními příslušníky, představuje rozdílné zacházení s těmito dvěma kategoriemi státních příslušníků samo o sobě porušení čl. 12 odst. 1 písm. e) této směrnice. Z žádné z výjimek z práv přiznaných v čl. 12 odst. 1 písm. e) směrnice 2011/98 tedy nevyplývá možnost členských států vyloučit z práva na rovné zacházení pracovníka, který je držitelem jednotného povolení, jehož děti narozené ve třetí zemi nedoloží, že na území dotyčného členského státu vstoupily oprávněně.

Související judikatura: Rozsudek ze dne 29. července 2024, CU a ND (Sociální pomoc – Nepřímá diskriminace), C-112/22 a C-223/22, EU:C:2024:636.

Relevantní právní úprava: Článek 12 odst. 1 písm. e) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/98/EU o jednotném postupu vyřizování žádostí o jednotné povolení k pobytu a práci na území členského státu pro státní příslušníky třetích zemí a o společném souboru práv pracovníků ze třetích zemí oprávněně pobývajících v některém členském státě.

Loredas (C-531/23)

Datum rozhodnutí: 19. prosince 2024

Závěr: *Právo EU brání vnitrostátní právní úpravě, podle níž jsou domácí zaměstnavatelé osvobozeni od povinnosti zavést systém umožňující měřit délku pracovní doby odpracované*

zaměstnanci v domácnosti, čímž jsou tito zaměstnanci zbaveni možnosti objektivně a spolehlivě zjistit počet odpracovaných hodin a jejich rozvržení v čase.

Skutkové okolnosti: Od 15. září 2020 byla HJ zaměstnána jako pracovnice v domácnosti u US a MU. Po svém propuštění ze zaměstnání dne 17. února 2021 podala HJ dne 31. března 2021 žalobu k pracovnímu soudu č. 2 v Bilbao, Španělsko, kterou se domáhala určení, že její propuštění bylo neoprávněné, a toho, aby jejím zaměstnavatelům byla uložena povinnost proplatit jí odpracované přesčasy, jakož i dny nevyčerpané dovolené. V rámci této žaloby HJ mimo jiné uvádí, že byla zaměstnána na plný úvazek s hrubou měsíční mzdou ve výši 2 363,04 eur a že pracovala 46 hodin týdně od 18. října 2020 a 79 hodin týdně od 19. října 2020. Rozsudkem ze dne 11. ledna 2023 uvedený soud této žalobě částečně vyhověl, prohlásil uvedené propuštění za neoprávněné a uložil žalovaným v původním řízení povinnost zaplatit HJ částku 364,39 eur jako náhradu škody a částku 934,89 eur z titulu nevyčerpané dovolené a mimořádných odměn. Uvedený soud naproti tomu rozhodl, že žalobkyně v původním řízení nepodložila ani odpracované hodiny, ani požadovanou mzdu, neboť její tvrzení nelze považovat za prokázaná pouze na základě toho, že žalovaní v původním řízení nepředložili denní záznamy o odpracované době pracovnice, jelikož královské nařízení 1620/2011 osvobozuje některé zaměstnavatele, mezi něž patří domácnosti, od povinnosti evidovat skutečně odpracovanou pracovní dobu svých zaměstnanců.

Právní stránka: Systém, který zaměstnavatelům ukládá měřit délku denní pracovní doby každého zaměstnance v domácnosti, může vzhledem ke zvláštnostem odvětví práce v domácnosti stanovit odchylky, pokud jde o práci přesčas a práci na částečný úvazek, pokud tyto odchylky nezbaví dotčenou právní úpravu její podstaty, což v projednávané věci přísluší ověřit předkládajícímu soudu, který je jediný příslušný k výkladu a uplatňování vnitrostátního práva. Pokud jde o údajnou nepřímou diskriminaci na základě pohlaví, je třeba připomenout, že z čl. 2 odst. 1 písm. b) směrnice 2006/54 vyplývá, že se takovou diskriminací rozumí situace, v níž by v důsledku zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo zvyklosti byly znevýhodněny osoby jednoho pohlaví v porovnání s osobami druhého pohlaví, ledaže takové ustanovení, kritérium nebo zvyklost jsou objektivně odůvodněny legitimním cílem a prostředky

k dosažení uvedeného cíle jsou přiměřené a nezbytné. Existenci takového konkrétního znevýhodnění lze prokázat zejména tehdy, prokáže-li se, že takové ustanovení, kritérium nebo zvyklost negativně dopadá na podstatně větší podíl osob jednoho pohlaví ve srovnání s osobami druhého pohlaví. Vnitrostátnímu soudu přísluší posoudit, do jaké míry jsou statistické údaje, které mu byly předloženy, věrohodné a zda zohledňují jak všechny zaměstnance, na které se vztahuje dotčená vnitrostátní právní úprava, tak příslušné podíly zaměstnanců, kteří jsou a kteří nejsou dotčeni údajným rozdílným zacházením. Vnitrostátní soud totiž musí zohlednit nejen všechny pracovníky, na které se vztahuje vnitrostátní právní úprava, která je základem pro rozdílné zacházení, ale rovněž porovnat příslušné podíly pracovníků dotčených údajným rozdílným zacházením a těch, kteří jím dotčeni nejsou, v rámci pracovních sil ženského pohlaví, na které se vztahuje tato právní úprava, a stejných podílů v rámci pracovních sil mužského pohlaví, na které se vztahuje tato právní úprava.

Související judikatura: Rozsudek ze dne 24. února 2022, TGSS (Nezaměstnanost pracovníků v domácnosti), C-389/20, EU:C:2022:120.

Relevantní právní úprava: Články 3, 5 a 6 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES o některých aspektech úpravy pracovní doby.

Česká republika – Generální finanční ředitelství (C-578/23)

Datum rozhodnutí: 9. ledna 2025

Závěr: *Veřejný zadavatel nemůže použití jednacích řízení bez uveřejnění ve smyslu tohoto ustanovení odůvodnit ochranou výhradních práv, pokud je důvod takové ochrany přičitatelný jemu. Tato přičitatelnost se posuzuje nejen na základě skutkových a právních okolností, za jakých byla uzavřena smlouva na původní plnění, ale rovněž na základě všech okolností charakteristických pro období mezi datem uzavření této smlouvy a datem, kdy zadavatel zvolí řízení, které má být použito pro zadání navazující veřejné zakázky.*

Skutkové okolnosti: Ministerstvo financí České republiky uzavřelo dne 29. června 1992 se společností IBM World Trade Europe / Middle East / Africa Corporation smlouvu, na jejímž základě byl vytvořen informační systém pro českou finanční správu (dále jen „původní smlouva“). Uvedené ministerstvo

bylo v této oblasti nahrazeno GFŘ, které vzniklo v roce 2013 a je příslušné pro správu daní v České republice. GFŘ zahájilo dne 1. března 2016 jednací řízení bez uveřejnění podle § 23 odst. 4 písm. a) zákona o veřejných zakázkách a dne 20. května 2016 v rámci tohoto řízení zadalo veřejnou zakázku na údržbu uvedeného informačního systému v hodnotě 33 294 389 Kč (přibližně 1 300 000 eur), bez daně z přidané hodnoty (DPH), společností IBM Česká republika, spol. s r. o., jejímž jediným společníkem byla v roce 1992 společnost IBM World Trade Europe/Middle East/Africa Corporation. Použití tohoto řízení bylo odůvodněno technickou návazností mezi dotyčným informačním systémem a jeho pozáruční údržbou, jakož i ochranou výhradních autorských práv společnosti IBM Česká republika (dále jen „stav exkluzivity“) ke zdrojovému kódu tohoto systému. V souladu s ujednáními původní smlouvy je totiž tato společnost vlastníkem licenčních práv k uvedenému systému.

Právní stránka: V souladu se zásadou okamžitého a úplného použití ustanovení unijního práva na nové členské státy měla Česká republika ode dne přistoupení k Evropské unii dosáhnout souladu se směrnicí Rady 93/36/EHS o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na dodávky. Po přistoupení České republiky k Unii mohl tedy zadavatel v tomto členském státě použít v souladu s čl. 31 bodem 1 písm. b) směrnice 2004/18 jednací řízení bez uveřejnění za účelem údržby informačního systému používaného ve státní správě pouze, pokud byl s to prokázat, že zakázka mohla být z technických důvodů nebo z důvodu ochrany výhradních práv k tomuto informačnímu systému zadána pouze určitému hospodářskému subjektu a že tyto důvody nebyly tomuto zadavateli

přičitatelné. V období od 1. května 2004, kdy Česká republika přistoupila k Unii, do 1. března 2016, kdy bylo zahájeno řízení dotčené ve věci v původním řízení, měli GFŘ nebo jeho právní předchůdce možnost zahájit zadávací řízení na dodání nového informačního systému. GFŘ se pak pokusilo ukončit stav exkluzivity společnosti IBM Česká republika, avšak ta odmítla převést majetková autorská práva ke zdrojovému kódu dotyčného informačního systému, takže kdyby GFŘ nepřistoupilo k jednacímu řízení bez uveřejnění, byl by tento informační systém nepoužitelný, což by finanční správě znemožňovalo provádět správu daní. Je na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda s ohledem na okolnosti uzavření původní smlouvy, a zejména na okolnosti charakteristické pro období mezi 1. květnem 2004 a 1. březnem 2016, byl stav exkluzivity, jehož se dovolává GFŘ k tomu, aby odůvodnilo použití čl. 31 bodu 1 písm. b) směrnice 2004/18, přičitatelný jemu samotnému zejména proto, že mělo k dispozici skutečné a z finančního hlediska přiměřené prostředky k ukončení tohoto stavu exkluzivity v průběhu uvedeného období před tím, než se rozhodlo využít jednacího řízení bez uveřejnění.

Související judikatura: Rozsudek ze dne 6. prosince 2017, *Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere, C-408/16*, EU:C:2017:940, ze dne 8. prosince 2016, *Undis Servizi, C-553/15*, EU:C:2016:935, a ze dne 4. června 2020, *Asmel, C-3/19*, EU:C:2020:423.

Relevantní právní úprava: Článek 31 bod 1 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby.

Zpracoval: Jan Tlamycha